

Wstęp

Marta Smolińska

Sztuka i filozofia:

#teraz

W roku 1990 Wolfgang Iser postawił tezę, że filozofia postmodernistyczna narodziła się z ducha sztuki modernistycznej. Wskazał zatem, że sztuka inspiruje filozofię. Jak sytuacja wygląda dzisiaj? A może relacje uległy odwróceniu – i to filozofia inspiruje sztuki wizualne? A może mamy do czynienia z chiazmatycznym splotem, w którym inspirujący jest jednocześnie inspirowanym? Czy obecnie możliwe jest jeszcze postawienie tak wyrazistej tezy, jaką zaproponował Iser ponad ćwierć wieku temu? Jakie nurty filozoficzne inspirują działania i twórczość współczesnych artystek/artystów wizualnych? Jakich konkretnie filozofów czytają obecnie artystki/artysci i co z tego wynika dla sztuki? Jakie dzieła oglądają filozofki/filozofowie i co z tego wynika dla filozofii? Jakich filozofów czytają krytycy sztuki i kuratorzy i co z tego wynika dla krytyki artystycznej oraz strategii kuratorskich? Czy generacje artystów i filozofów urodzonych w tych samych dekadach łączy podobny sposób postrzegania świata? Czy młodzi artyści czerpią z filozofii współczesnej i co z tego wynika? Dlaczego teorie niektórych filozofów są modne w kręgach twórców i teoretyków sztuki? Jaka jest periodyzacja tych mód i z czym ona się wiąże? Jaka jest relacja pomiędzy filozofią a sztuką dziś?

Pytania te zadawaliśmy sobie w trakcie pierwszego seminarium Sztuka i filozofia: #dzisiaj, zorganizowanego we wrześniu 2017 roku przez Katedrę Historii Sztuki i Filozofii Wydziału Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa UAP. Nieustannie kreowaliśmy również następne pytania, którymi staraliśmy się diagnozować i mapować stan pola sztuki współczesnej.

Niejednokrotnie okazywało się, że artyści melancholijnie patrzają wstecz, a nie w przyszłość. Piszą o tym z różnych perspektyw Jan Wasiewicz oraz Andrzej Marzec, który bada to zjawisko w relacji do filmu. W refleksji Izabeli Kowalczyk oraz Adama Mazura powracają natomiast różne aspekty teorii Piotra Piotrowskiego, co uzmysławia nam niezbitcie, jak bardzo puste – obojętnie czy podchodzimy do Jego poglądów apologetycznie czy polemicznie – jest miejsce czekające na nowe teksty tego Autora, które niestety nigdy nie powstaną. Ewelina Jarosz przygląda się

natomiast narracjom historii sztuki i na przykładzie recepcji twórczości Barnetta Newmana proponuje figurę tańca jako nowy modus odczytania malarstwa autora obrazów z charakterystycznymi zipami. Anna Markowska dokonuje niemożliwego, a mianowicie „spotyka” Kurta Schwittersa z Martinem Heideggerem oraz „widmem” Eugeniusza Gepperta. Z kolei Tomasz Misiak wprowadza nas w świat dźwięku, włączając się w debatę o cyfrowej rewolucji w polu muzyki i jej konsekwencjach. W rozważaniach Justyny Ryczek w centrum uwagi stają natomiast wielorakie, niezwykle skomplikowane powiązania sztuki z etyką. W moim tekście zaś podejmuję zagadnienie nadprodukcji, postrzegając malarstwo Marty Antoniak i Marcina Zawickiego jako przygodę w epoce nadprodukcji.

Niniejszy tom uzupełniają teksty laureatek konkursu na najlepszą teoretyczną pracę magisterską, obronioną na UAP w roku 2017: zwyciężczyni Maryny Sakowskiej oraz wyróżnionej Kingi Popieli. Tekst Sakowskiej dotyka – podobnie jak ten mojego autorstwa – problemu nadprodukcji, czyniąc to jednak w relacji do „niepotrzebnych” dzieł sztuki. Popiela wnika natomiast w performatywność aktu malowania, rolę ciała i gestu w powstawaniu obrazów. Oba teksty doskonale wpisują się więc w tematykę całego numeru „Zeszytów Artystycznych” – podobnie zresztą jak recenzja autorstwa Ewy Wójtowicz, która przybliżyła nam wydawnictwo podsumowujące działania artystyczne Sławomira Brzoski. ●